

Fossiler i Oslofeltet.

Fossiler eller forsteninger finner vi i Oslofeltet, først og fremst i de ikke-metamorfe avsetningsbergarter, i lag fra kambrium, ordovicium og silur. Det finnes også noen fra permtiden.

For 500 millioner år siden lå det et stort hav der hvor den Skandinaviske halvøy ligger nå. Det ble stadig ført ut sedimenter fra elver og bekker ut i havet og det er disse avsetningene som nå danner det sedimentære bergarter i Oslofeltet. I slutten av silurtiden var det kommet så meget slam og leire at vi fikk tørt land. Her rant det nå store floder med enkelte innsjøer med fersk- eller brakkvann. I disse floder og innsjøer levde det bl. a. urfisk og sjøskorpioner. Disse lagene finner vi godt bevart på Ringerike. På Sundvollen har man funnet den kjente sjøskorpionen *Mixopterus*. I slutten av silur ble også de tidligere avsetningene foldet. Den sandsten som vi finner bl. a. på Kolsås og Ringerike er ikke foldet slik som de underliggende skifre og kalksten, noe som tyder på at de er avsatt etter foldingene. De vanligste fossilene i de kambrosilurske hav er: Trilobitten, et leddyr som er delt i tre både på langs og på tvers. På hodeskoldet var det en fasialesutar som sprakk opp hver gang dyret skiftet skall slik at øynene skulle komme hele ut.

Brachiopodene ligner svært på muslinger, men den har over og underskjell i stedet for høyre og venstre skall. Dyret var vokst fast på bunnen med en fot og levde av små mikroorganismer i sjøen. Dens indre oppbygning er også helt ulik muslingenes. I ordovicium og silur blir koraller, og bryozoa meget utbredte. Ofte danner disse sammen med andre kalkalger store rev. Slike rev finner vi på øyene utenfor Holmestrand på kapittelberget i Skien og mange andre steder.

Graptolitt er også en vanlig dyregruppe som levde i kolonier. Disse forsvinner imidlertid i silur. Nautiloider er blekksprutenes forløpere. De var delt inn i kammere som var gassfylte. Forrest satt dyret og bakerst avsatte den ballast så den skulle holde seg i likevekt. Gjennom en streng i midten, sifo, regulerte den gasstrykket så den kunne stige eller synke. Det fantes også en god del Gastropoder, muslingkreps og muslinger. Det har sikkert vært tang og taresorter der, men disse er ikke bevart da de ikke hadde noen harde deler som var bestandige nok til å ikke råtne bort.

Ø. B.

